

Energiaprojektide rajamine KOV vaates: õigusruum, menetlus, kaasamine

Merlin Rehema (SEI Tallinn), Eva-Ingrid Rõõm (KIK)

**Koostatud kasutades Merlin Rehema 22.04.2021 ettekannet
„Kohalike omavalitsuste tuule- ja päikeseenergia käsiraamat“**

Homse hoidjad

**KOHALIKE OMAVALITSUSTE TUULE- JA PÄIKESEENERGIA
KÄSIRAAMAT, 2020-2021, 107 lk**
Koostaja: SEI Tallinn
Tellija: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

Kokkuvõte

- **Samm-sammulised juhised projekte menetlevatele kohalike omavalitsuste ametnikele käsitledes erinevaid menetlusprotsesse, vajalikke lube ja seadustest tulenevaid piiranguid, võimalikke mõjusid ja vajalikke leevendusmeetmeid**

Projekti meeskond:

Merlin Rehema	Projektijuht, ekspert (protsessid)
Kerli Kirsimaa	Ekspert (tehnoloogia)
Kristel Nõges	Ekspert (tehnoloogia)
Madis Org	Ekspert (protsessid, tehnoloogia)

Abimaterjal erinevate tuule-ja päikeseenergia projektide operatiivsemaks läbiviimiseks

Tuul (hoone, maismaa, meri) ja päike (hoone, maismaa)

- Olemasoleva info koondamine ja linkimine
- Võimalikult kompaktne, lihtsa ülesehitusega, skemaatiline
- Baasiks vajadusel edasistele täpsustustele ja täiendustele

[Koduleht](#)

Link: [Kohalike omavalitsuste tuule- ja päikeseenergia käsiraamat - SEI](#)

Homse hoidjad

Käsiraamatu sihtgrupid

Arendaja (sh üksikisik)

Üldine tegevuste jada, mida tuleb teha, et oma idee teostada:

- Millised lahendused on olemas ja kuidas valida sobiv
- Millises järjekorras ja mis tegevusi tuleb selleks teha
- Milliseid lube tuleb taotleda
- Kellega tuleb protsessi käigus suhelda

Menetlevad ametnikud

Millised on taastuvenergia projektide sisulised nüansid:

- Millega arvestada planeeringute ja lubade juures
- Eeldatavalt kaasnevad olulised keskkonnamõjud ja enimlevinud leevendusmeetmed
- Kellega peab kindlasti koostööd tegema ja keda kaasama?
- Ülevaade eelnevatest ja järgnevatest protsessidest

Käsiraamat saadeti peale avaldamist ka kõigile omavalitustele

Lähtub projekti elukaarest alates lahenduse ja asukoha valikust kuni vajalike lubade saamise ja kasutuselevõtuni

Viis olulisemat teemat seotud osapoolte sisendi põhjal

KOV-ide teadlikkuse tõstmine erinevatest tehnoloogiatest ning võimalikest mõjudest ja leevendusmeetmetest

KOV-ide teadlikkuse tõstmine vajalikest koostööpartneritest ja kooskõlastajatest

KOV-ide teadlikkuse tõstmine vajalikust dokumentatsioonist

Kogukonna varajane kaasamine ning informeerimine, mis on väärtuspakkumine nii KOV-ile kui sealsele kogukonnale

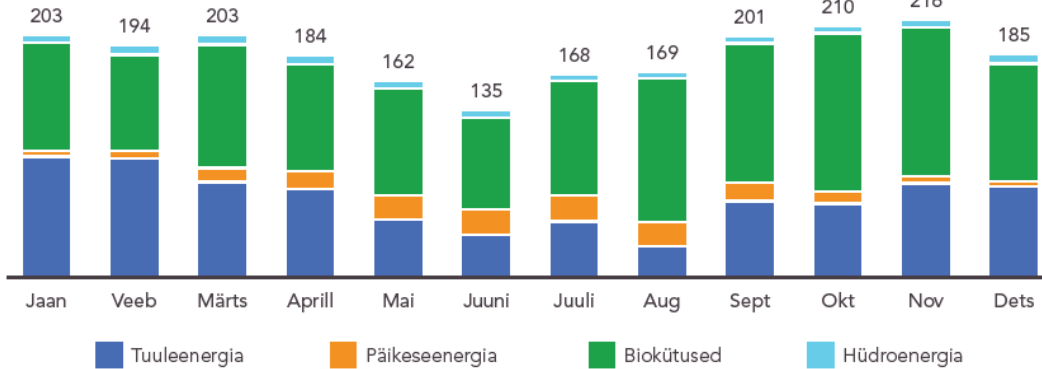
Arendusteks sobivate alade ning liitumisvõimaluste tuvastamine

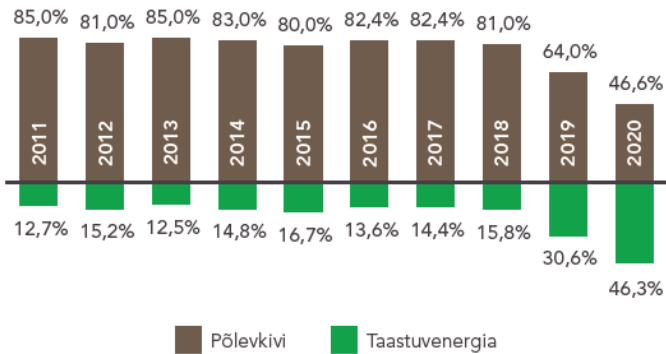
Käsiraamatu ülesehitus

- Käsiraamatu peatükid **1-3 annavad ülevaate** taastuenergeetika olulisusest, ning erinevatest tehnoloogilistest lahendustest.
- Käsiraamatu peatükid **4-5 annavad eeskätt arendajale ülevaate protsessi elukaarest, käsitledes erinevaid seotud menetlusprotsesse, vajalikke lube ja seadustest tulenevaid piiranguid**. Seejärel on toodud samm-sammult juhiseid kogu protsessi alustamiseks ning olulistest aspektidest millega arvestada tehnoloogilise lahenduse valimisel.
- Peatükid **6-9 käsitlevad protsessi käigus läbi viidavaid menetlusi ja väljastatavaid lube koos soovitustega menetlevatele ametnikele**. Menetlusprotsesse käsitletakse esmalt skemaatiliselt üldises vaates, tuues detailselt välja erineva otstarbega hoonete energiaga varustamiseks ning päikese- ja tuuleparkide arendamisel tiheasustuspiirkondades ja hajaasustusega piirkondades kehtivad erisused ja nõuded.

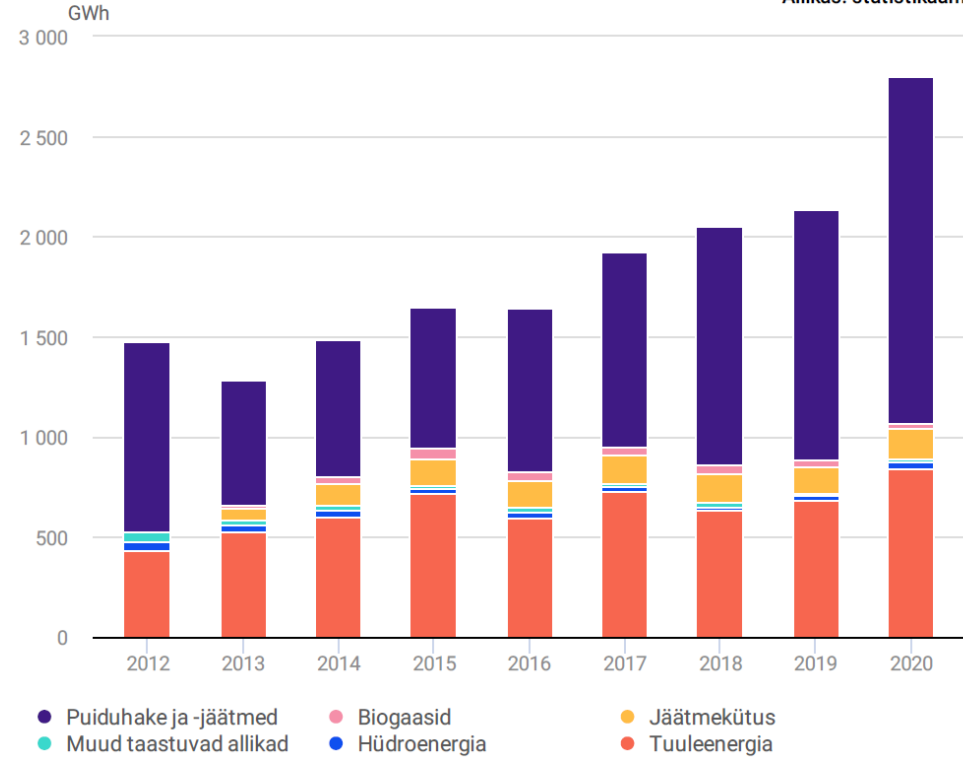
Graafik 12. Taastuvelektri toodang Eestis erinevatest allikatest 2020. aasta lõikes (GWh)
Allikas: Elering

Graafik 13. Taastuenergia ja põlevkivi osakaal elektrienergia tootmises (%)
Allikas: Elering

Taastuvatest allikatest toodetud elekter | 2012–2020

Allikas: statistikaamet

Tuuleenergia (võrgus) 2020: 320 MW (+0%); 824 GW (+19%)

Päikeseenergia (võrgus) 2020: 262 MW (+122%); 119 GW (+120%)

Koduleht

Link: [Taastuenergia käsiraamat 2020](#)

Statsitikaamet, [energeetika](#)

Homse hoidjad

Kohaliku omavalitsuse roll

Taastuenergia projektide arendamise seisukohast vastutavad kohalikud omavalitsused riiklike **planeeringute elluviimise** eest üld- ja detailplaneeringute koostamise kaudu.

Anda **ehitusõigusi, väljastada ehitus- ja kasutuslube** ning teha ehitusjärelvalvet.

Oluline on ka KOVi roll **kogukonna kaasajana ja info jagajana** juba varastes arenduse kavandamise etappides.

Kohaliku

kasu

(ka kogukonna kasu, taluvushuvi) all mõeldakse enamasti arendustegevusega kaasnevate negatiivsete mõjude rahalist või mitterahalist kompenseerimist ning panustamist kohaliku kogukonna arengusse

- MKMi juhtimisel käimas **Eesti kohaliku kasu mudeli ja vastava instrumendi seaduse eelnõu välja töötamine.**

On oluline, et võimalike lahenduste üle räägitaks kõigi osapooltega (sh kindlasti kohalik kogukond) juba varastes tegevuse kavandamise etappides ning arendaja pakuks ka kohalikele elanikele käegakatsutavat pikaajalist kasu.

Põhimõtted: maismaa

- + **Talumistasu → Tuulikutasu**
- + Tasu suuruseks on kuni **0,5 €/MWh**
 - + 100 MW suuruse tuulepargi puhul (toodang 300 GWh) oleks tasu 150 000€/a.
- + Tasu makstakse **kohalikule omavalitsusele (50%)** kohustusega osa tasust jaotada tuulikute **läheduses elavatele isikutele (50%)**
- + Kuni **200 m** kõrguste tuulikute puhul makstakse tasu kuni **2 km** kaugusel paiknevatele elanikele, **üle 200 m** kõrguste tuulikute puhul makstakse tasu **kuni 3 km** kaugusel paiknevatele elanikele
- + **Tasu hakatakse maksma ajahetkest kui tootmisseade annab elektrit võrku**

meretuulepargid

- + Tasu makstakse meretuulepargi hoonestustasust. Tasu suuruseks on **0,3 €/MWh** (*varasemalt 5% hoonestustasust*)
 - + 1000 MW suuruse pargi puhul ca. 1,4M€/a ning see laekub kohalikule omavalitsusele.
- + Tasu makstakse KOVidele, kes asuvad lähimale tuulikule lähemal kui **25 km** (*varasemalt 20*). Kui kattuvus on mitme KOVI vahel, jaotatakse tasu võrdselt.
- + **Vahetult mõjutatud isikute (nt traalpüüdjad) kompenseerimine** toimub hoonestustasust.
- + **Tasu hakatakse maksma** hoonestustasust vastavalt veeseaduses sätestatule (10% ehitusperioodi jooksul). Hoonestustasu makstakse täismääras alates ehitise kavandatud otstarbel kasutamise algusest.

KESKKONNAINVESTEERINGUTE KESKUS

Ülevaade erinevatest tehnoloogiatest

2. Tuuleenergia

2.1. Tehnoloogilised lahendused

2.2. Tuulikute tootlikkust mõjutavad tegurid

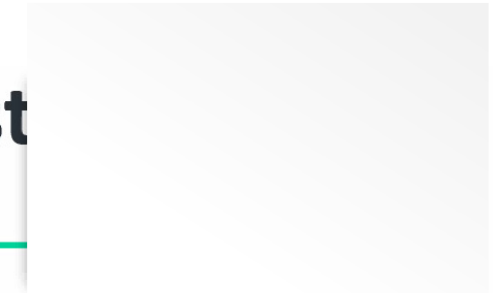
2.3. Meretuulikute eripära

3. Päikeseenergia

3.1. Tehnoloogilised lahendused

3.2. Tootlikkust mõjutavad tegurid

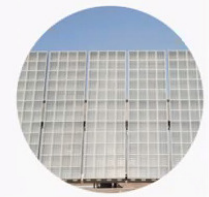
Võimalikud kaasnevad keskkonnamõjud koos levinud leevendusmeetmetega leiab käsiraamatu lisadest 3-5 vastavalt teemale: päikesepargid, maismaa tuulepargid, meretuulepargid.

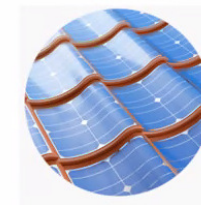
Innovaatilised paneelide tüübid

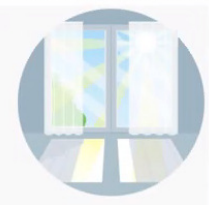
Kahepoolne paneel

Kontsentreeritud fotogalvaaniline paneel

Ehitisintegreeritud paneel

Läbipaistev paneel

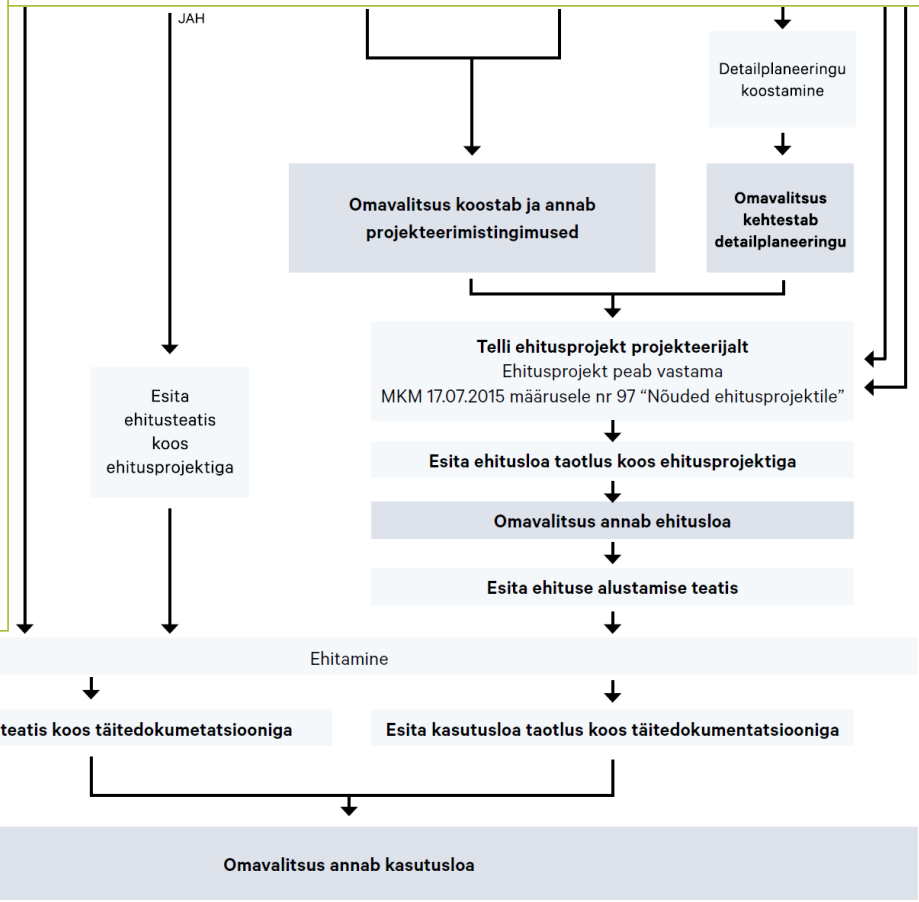
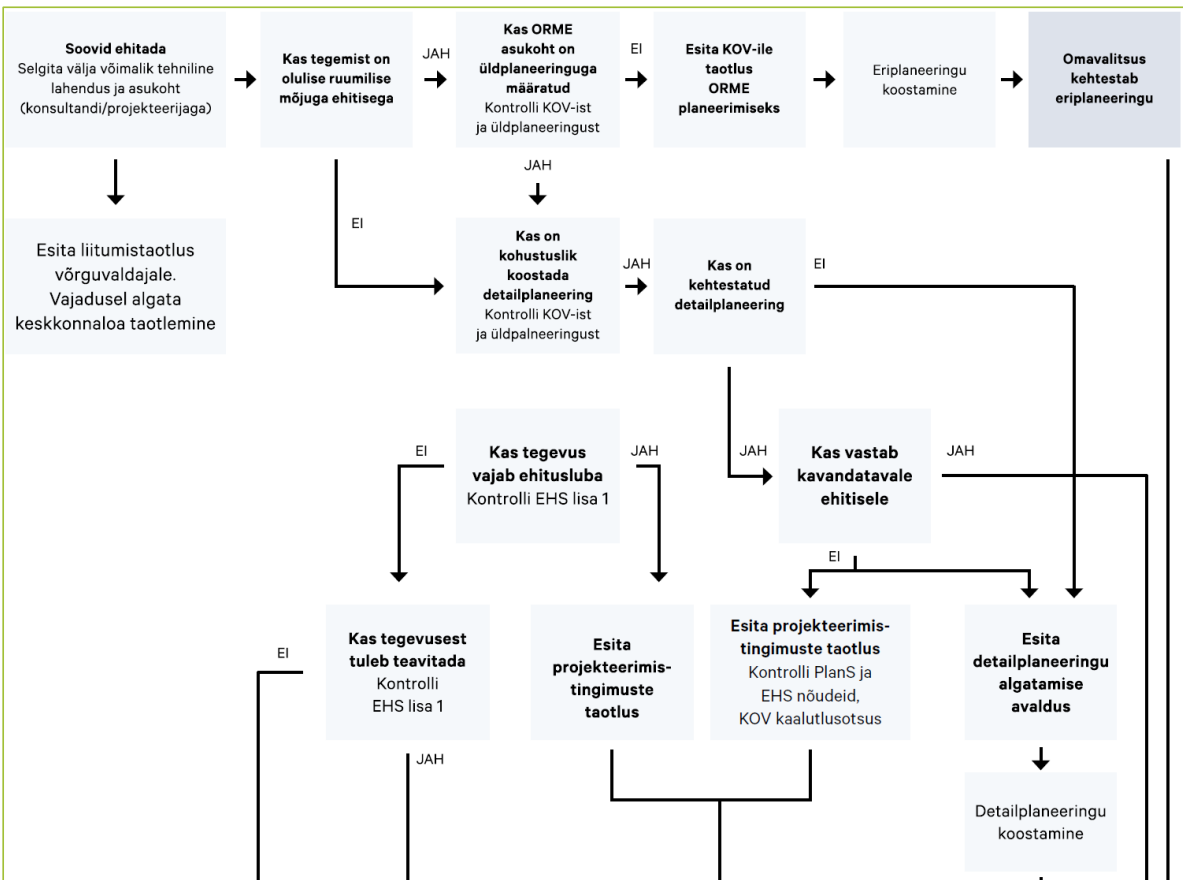
KESKKONNAINVESTEERINGUTE KESKUS

	Tuul	Päike
Energiaalikas	Vajalikus koguses tuuleressurss olemas piiratud asukohtades	Päike olemas igal peaaegu igal pool. Põhiliseks mõjuteguriks on paneelide paigaldamise asukoht
Ruumivajadus	Otsene ruumivajadus ei ole väga suur. Sobiva asukoha leidmine võib olla keeruline tulenevalt piirangutest (näiteks kaugus elamutest, kõrguspiirangud)	Paneelid vajavad ruumi, ent neid on võimalik paigaldada peaaegu igale poole. Lisaks on järjest enam ehitisintegreeritud lahendusi
Mõju elusloodusele	Võib esineda mõjusid elusloodusele, eeskätt lindudele ning nahkhiirtele.	Madal mõju elusloodusele, eriti mikrotootmise ning paneelide paigaldamisel hoonetele.
Müra	Uuemad tuulikud on küllalt madala müratasemega, ent vajalik on siiski jälgida kehtestatud müranorme ning paiknemist elamutest kaugemal.	Praktiliselt helitud, kuna puuduvad suured liikuvad osad.
Teised aspektid, millega arvestada	Kulukus, hooldusvajadus ja sagedus, tootmismahdade ennustatavus	

Homse hoidjad

Arendusprojekti elukaar

- 4.1. Millest alustada tegevuse kavandamist
- 4.2. Peamised protsessi etapid
- 4.3. Mõju hindamine keskkonnale

- Skemaatiline ülevaade projekti elukaarest (arendaja vaatest)
 - Millised eeldatavad tegevused on vajalikud
- Täpse info saab KOV spetsialistidelt

Joonis 18. Projekti elukaar oluliste menetlustappide kaupa arendaja vaates

Tabel 4. Tuule- ja päikeseenergia arendusprojekti peamised etapid ajalisel vaates.⁵⁵

Ajakulu (*Hinnanguline keskmine)	Etapp (sulgudes aluseks olev õigusakt)	Täiendavad tegevused	Paralleelselt toimuvad tegevused			
	Tehnoloogia ja asukoha eelvalik, vajalike tegevuste välja selgitamine		amine ja e. Tehnilised tumiseks.			
	KOV eriplaneeringu menetlus (PlanS)	KSH protsess (KeHJS)				
*Keskmiselt 2-3 aastat	Detailplaneeringu menetlus (PlanS)	Tehniliste tingimuste				
		10 päeva enne ehitamise alustamist	Ehitusteatis (EHS)	+30 p kui täiendav kontroll	2 kuud – 2 aastat	Liitumislepingu sõlmimise ja liitumise alustamine
30 päeva/60 päeva	Projekteerimistingimuste taotlemine (EHS)	30 päeva	Ehitusluba (EHS)	Vajadusel KMH eelhindamine ja/või KMH protsess (KeHJS) *Oleneb keerukusest, keskmiselt 3 kuud – 1,5 aastat		
60 päeva	Projekteerimistingimuste DP olemasolul (EHS)	3 päeva enne ehitamise alustamist	Ehitamise alustamise teatis (EHS)			Tähtajalise võrgulepingu sõlmimine, ühendamine võrguga, katsetuste tegemine
*Keskmiselt 1–6 kuud	Projekteerimine (EHS, standardid, võrguvaldaja nõuded)		Ehitamine/ Tootmisseedme hankimine			
			Elektripaigaldise auditi koostamine (SeOS)			Tähtajatu võrgulepingu sõlmimine (liitumisleping, müügileping)
		10 päeva enne kasutamise alustamist	Kasutusteatis (EHS)	+ 30 p kui täiendav kontroll		
		30 päeva	Kasutusloa taotlus (EHS)	Vajadusel KMH eelhindamine ja KMH protsess (KeHJS) *Oleneb keerukusest, Keskmiselt 3 kuud – 1,5 aastat		
						60 päeva

- 5.1. Õigusaktidest tulenevad piirangud
- 5.2. Planeeringutest tulenevad tingimused
- 5.3. Võrku ühendamise võimalused
- 5.4. Soovitused kohalikule omavalitsusele asukohavalikuks planeeringu koostamisel

EELDUSED, TINGIMUSED, PIIRANGUD - ÕIGUSAKTID, PLANEERINGUD, LOODUSLIKUD, TEHNILISED

Tootmise eesmärk

Oma tarbeks
Müügiks

Tootmise asukoht

Hoonel
Maapinnal

Ühendusvõimalused

Võrguühendusega
Võrguühenduseta

Tootmise tehnoloogia

Tuul
Päike

Asukohaga seotud tingimused ja piirangud saab olenevalt aluseks olevast dokumendist jagada kolme suurde tüüpi:

Õigusaktid

Õigusaktid sätestavad loodus-, vee-, riigi-, muinsus- jms kaitsenõuded ning planeerimis-, ehitus-, järelvalve jms nõuded

Planeeringud

Planeeringud sisaldavad tingimusi ja piiranguid ruumilisele arengule ja maakasutusele tulenevalt loodus-, vee-, riigi-, muinsus - jms kaitsenõuetest

Võrku ühendamise võimalused

Võrku ühendamise võimalused on seotud elektrisüsteemi toimimise võrgueeskirjas, võrguvaldajate täiendavates juhendites ning sõltuvad võimaliku ühenduskoha kaugusest ja vabadest ...

Tingimused ja piirangud

- Riigikaitse ehitise piiranguvööndi ruumilist ulatust ja paiknemist ning riigikaitse ehitise töövõime tagamisega seotud piiranguid selgitab Kaitseministeerium iga kord vastavalt vajadusele
 - Üle 150 m kõrguste tuulikute paigaldamiseks sobilikud alad
 - Madalamate tuulikute paigaldamine tuleb iga kord Kaitseministeeriumiga täpsustada
- Kõik kaitstavad loodusobjektid ei ole koheselt välistavad kõikide tuule- ja päikeseenergialahenduste jaoks ja teatud aladel võib väikelahenduste rajamine olla võimalik
 - Välistavad on rangelt kaitstavad loodusobjektid.
 - Leebema kaitsekorruga kaitstavatel aladel on kaitseala valitsejal teatud kaalutusruum olenevalt konkreetsetest mõjudest.

Joonis 11. Näiteid päikesepaneelide kasutamisest katusekattematerjalina (Suure-Jaanis ning Sakus asuv kirik).
Allikas: Solarstone

KESKKONNAINVESTEERINGUTE KESKUS

Üldplaneeringus on käsitletud samuti nii tuule- kui päikeseenergiat.

Väiketuuliku püstitamise on lubatud hajaasustusega alal oma majapidamise või ettevõtte tarbeks. Seejuures tuleb lähtuda järgmisest:

- Tuuliku masti ja pöörlevate labade varjud ei tohi langeda naaberkinnistu elamu õuemaale ega üldkasutatavale puhkealale;
- Väiketuulikute paigaldamisel on kohustus ehitusprojekti juurde lisada müra modelleerimise ja varjutuse hindamise (varjukaart) tulemused;
- alustada koostööd Kaitseministeeriumiga juba tuulikute paigaldamist kavandades veendumaks, et tagatud on riigikaitseliste ehitiste töövõime ning mistahes kõrgusega elekrituuliku planeerimine ja ehitamine tuleb kooskõlastada Kaitseministeeriumiga.

Päikeseparkide rajamisel otseseid välistusi aladele ei ole, ent on antud suunised eelistuslikele ja mitesobivatele aladele:

- Võrku müümise eesmärgil rajatavate (ulatuslike) päikeseparkide rajamisel eelistada väheväärtuslike alade ja inimkasutusest väljalangenud alade (nn brownfield) kasutamist. Otstarbekas on nende kavandamine nt väheviljakatel põllumajandusmaadel, väheväärtuslikel karjamaadel, elektriliinide ja alajaamade vahetus läheduses asuvatel lagedatel ja vähemetsastel aladel jms;
- ulatuslike päikeseparkide rajamine ei ole üldjuhul lubatud väärtuslikel maastikel, rohelistes võrgustikus ja väärtuslikul põllumajandusmaal;
- Elamualadel paneelide paigutamine hoonete katustele või maapinnale ja/või nende kasutamine hoonete või rajatiste varikatustena eeldab põhjapoolse naabri kooskõlastust juhul, kui varjutus võib häirida elanike igapäevaelu. Kooskõlastus on vajalik maapinnast üle 3 m kõrguste paneelide paigaldamisel, kui need asuvad krundi piirile lähemal kui 5 m

Näide Kose valla
üldplaneeringus kehtestatud
tingimusest

Homse hoidjad

Planeeringutest tulenevad tingimused

Oluline on lugeda üldplaneeringuid terviklikult.

Ehk kui konkreetselt tuule- või päikeseenergeetika arendamist ei käsitleta eraldi peatükis, ei tähenda see, et mingeid tingimusi ei oleks seatud.

Muuhulgas võivad olla seatud täpsemad tingimused näiteks väärtuslike põllu- ja metsamaade kasutamisele ning tootmisalade arendamisele.

Üldplaneering peab olema kooskõlas maakonnaplaneeringuga ja detailplaneering üldplaneeringuga.

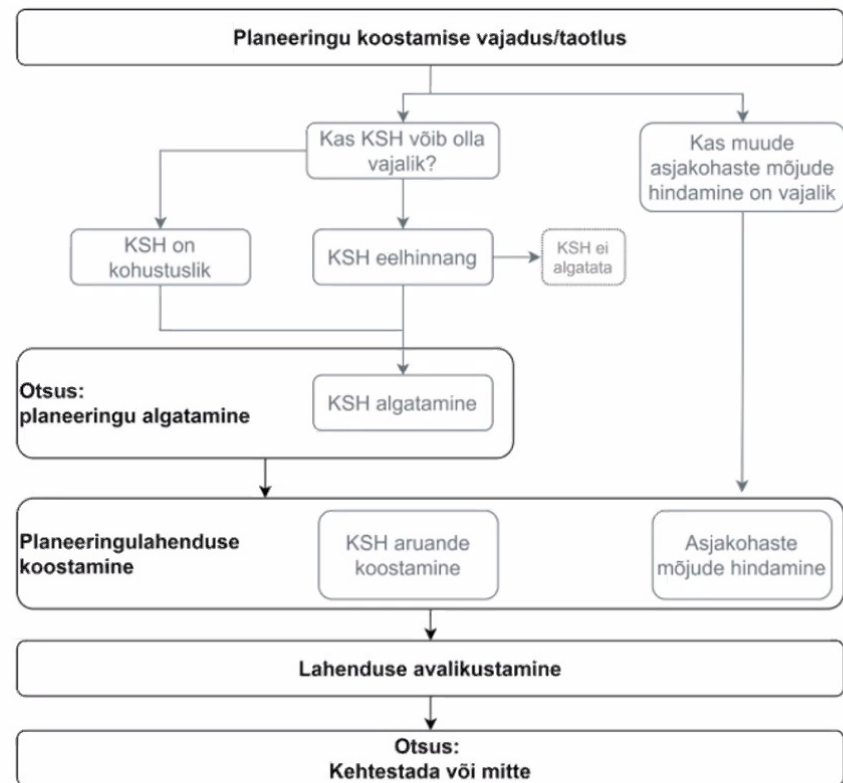
Oluline on silmas pidada, et nii nagu ei saa detailplaneeringuga muuta maakonnaplaneeringut, ei saa projekteerimistingimustega muuta üldplaneeringut ega maakonnaplaneeringut.

Detailplaneeringud

- 6.1. Planeeringumenetlus
- 6.2. Asjakohaste mõjude hindamine
- 6.3. Keskkonnamõju strateegiline hindamine

Joonis 24. Planeeringu koostamise põhiastjad ruumilise planeerimise rohelise raamatu alusel⁷⁴

Joonis 25. Ülevaade mõjude hindamisest planeeringu koostamise protsessis

Küsimusi tekitavad sisulised punktid detailplaneeringu algatamise ja menetlemise etappides, nt

Millal tuleb detailplaneering algatada?

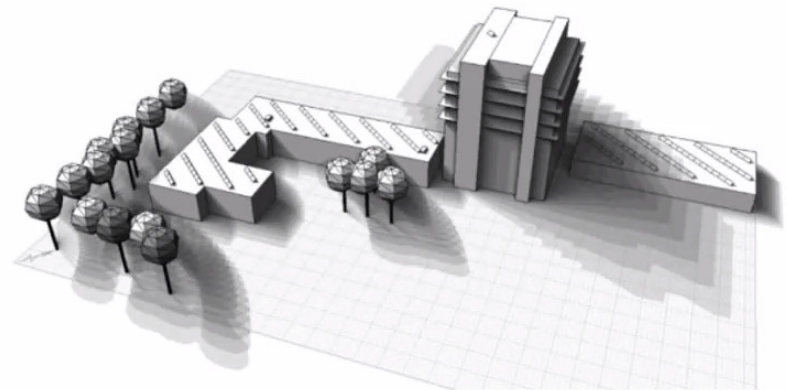
- 1) kas ÜPs ja MPs on toodud tuulikute ja päikesepaneelide paigaldamiseks sobivad alad ja/või tingimused, millal ja kus tuleb koostada detailplaneering.
- 2) kas tegevus on kooskõlas kavandatud maakasutusega või on vajalik muuta üldisemat planeeringut.
- 3) kas tegemist on olulise ruumilise mõjuga ehitisega.
- 4) kas tegemist võib olla olulise avaliku huviga rajatisega.

Mõjude hindamise vajadus	
<p>Iga planeeringu puhul tuleb tuvastada, millised mõjud võivad antud planeeringu elluviimisega kaasneda, kas on vajalik läbi viia keskkonnamõjude hindamine (KSH) ning milliseid asjakohaseid mõjusid on vaja hinnata. KSH koostamise korral on võimalik ette näha ka KSH koostamine KMH detailsusastmes, mis läbi võib vähendada vajadus täiendavaks KMH hindamiseks järgmistes protsessi etappides. Mõjude hindamise tellimiseks vaata ka Konsultatsioonihangete juhendit.</p> <p>KSH hindamise kohustuslikud ning eelhindamist eeldavad juhud on detailsemalt käsitletud peatükis 6.3.</p> <p>NB! Lisaks kohustuslikele juhtudele, võib mõjude hindamise vajadus selguda menetluse käigus, näiteks avalikustamise käigus, kui on tugev kogukonna vastuseis.</p> <p>1) Oluline on määrata ära ka millised muud asjakohased mõjud väljaspool KSH hindamise protsessi vajavad hindamist. Vt peatükk 6.2. Kõige sagedamini võib olla vaja hinnata potentsiaalset visuaalset mõju, müra, varjutust jms.</p>	
<p>Tuulikud ja tuulepargid KSH koostamine kohustuslik:</p> <ul style="list-style-type: none">• Tuuleelektrijaama püstitamine veekogusse; <p>Tuleb anda KSH eelhinnang</p> <ul style="list-style-type: none">• rohkem kui viie tuulikuga tuuleelektrijaama, mille koguvõimsus on üle 7,5 megavati, rajamisel maismaale;	<p>Päikeseelektrijaamad KSH koostamise ja KSH vajalikkuse eelhinnangu andmise kohustus puudub. Seega oleneb eelhinnangu koostamise vajadus KOV hinnangust potentsiaalselt kaasneva keskkonnamõju olulisusele (näiteks on potentsiaalne mõju looduskaitsealale).</p>

Asjakohaste mõjude hindamine

Asjakohaste majanduslike, kultuuriliste, sotsiaalsete ja looduskeskkonnale avalduvate mõjude hindamine, sh keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) korraldamine.

NB! Asjakohaste mõjude hindamine on alati osa ruumilisest planeerimisest ning selle läbiviimine ei sõltu KSH läbiviimisest. Kõiki teemasid ei pruugi KSH hindamine vajalikul määral katta.

Projekteerimistingimused

§ 26. Projekteerimistingimused detailplaneeringu koostamise kohustuse puudumisel

Vajalikud ehitusloakohustusliku hoone või olulise avaliku huviga rajatise ehitusprojekti koostamiseks, kui puudub DP koostamise kohustus.

Projekteerimistingimuste menetlemine ilma avatud menetluseta

Projekteerimistingimuste andmine avatud menetlusena

§ 27. Projekteerimistingimuste andmine detailplaneeringu olemasolu

1. DP olemasolul võib põhjendatud juhul anda ehitusloakohustusliku hoone või olulise rajatise ehitusprojekti koostamiseks projekteerimistingimusi, kui:
2. DP kehtestamisest on möödas üle viie aasta;
3. DP kehtestamise järel on ilmnenud olulisi uusi asjaolusid või on oluliselt muutunud planeeringuala või selle mõjuala, mille tõttu ei ole enam võimalik detailplaneeringut täielikult ellu viia, või
4. DP kehtestamise järel on muutunud õigusaktid või kehtestatud planeeringud, mis mõjutavad oluliselt detailplaneeringu elluviimist.

Projekteerimistingimuste andmine avatud menetlusena

- Projekteerimistingimuste väljastamisel on oluline selgelt põhjendada, miks ei ole DP algatamine vajalik, ning tagada, et ei oleks vastuolusid MPs ja ÜPs toodud nõuetega. **Projekteerimistingimusi ei saa väljastada, kui esineb vastuolu kehtiva üldplaneeringu või maakonnaplaneeringuga.**
- Kui tegemist on olulise avaliku huviga rajatisega, on soovitatav läbi viia avatud menetlus, et tagada huvitatud isikutele võimalus arvamuse avaldamiseks.
- Kindlasti tuleb seda teha, kui projekteerimistingimused antakse DP olemasolu korral ([EhS § 27](#)).

Ehitamiseks vajalikud load

8.1. Ehitusteatis ja ehitusluba

8.2. Avalikku veekokku ehitamine (sh meretuulepargid)

8.2.1. Hoonestusluba

8.2.2. Keskkonnaluba

Tehnosüsteem vs tehnorajatis

Tuulikud

- Kui eesmärk on konkreetse hoone teenindamine, siis on tegu tehnosüsteemiga ja lähtuda tuleb **ehitise ümberehitamise nõuetest, võttes aluseks hoone ehitusaluse pinna**. Enamasti jäävad oma tarbeks paigaldatavad lahendused alla 15 kW võimsuse.

Tuulepargid

- Tuuleparkide puhul on tegemist elektritootmisrajatistega, väljastatakse ehitusluba.
- Tuulikute paigaldamisel avalikku veekokku tuleb ehitusteatis või ehitusloa taotlus esitada TTJA-le koos hoonestusloaga⁹⁵.

Paneelide paigaldamine hoonetele/oma tarbeks

- Kui eesmärk on konkreetse hoone teenindamine, siis on tegu tehnosüsteemiga ja lähtuda tuleb **ehitise ümberehitamise nõuetest, võttes aluseks hoone ehitusaluse pinna**.

Päikesepargid

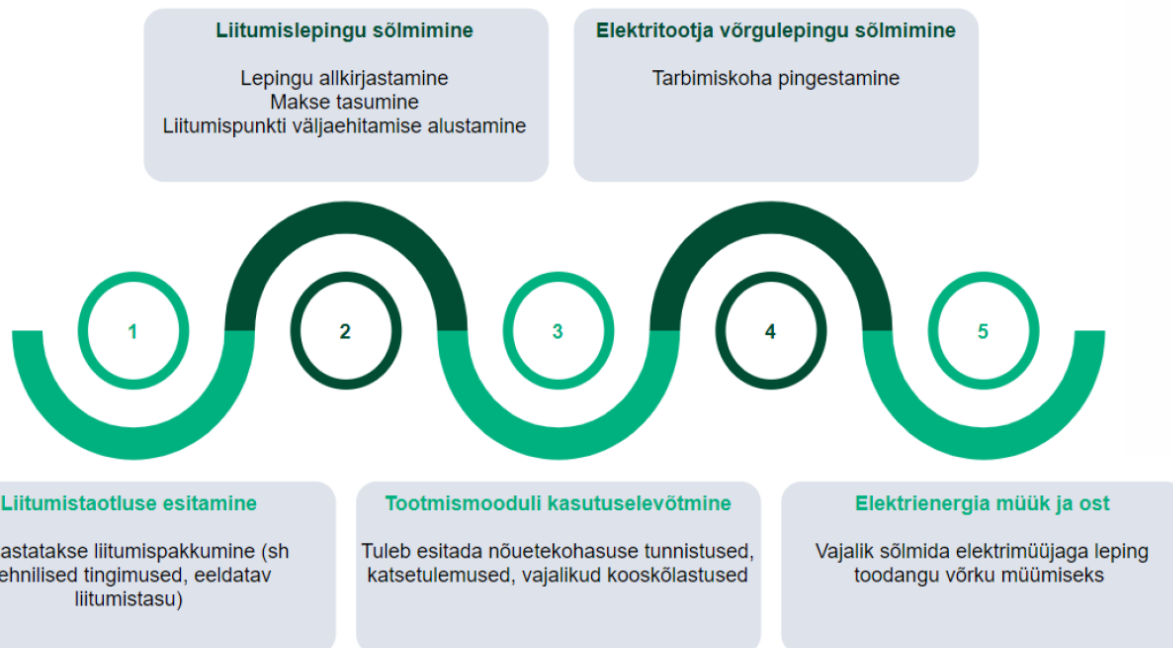
- Maapinnale paigaldatud päikeseenergia-süsteem võib olla nii tehnosüsteem kui ka tehnorajatis. Iga kord tuleb hinnata tootmise eesmärki. Enamasti jäävad oma tarbeks paigaldatavad lahendused alla 15 kW võimsuse. Menetlus sõltub eesmärgist.
- Võrku müümise eesmärgil päikesepargi rajamisel on tegu elektritootmisrajatise, väljastatakse ehitusluba.

Kasutusele võtmine

9.1. Kasutusteatis ja kasutusluba

9.2. Võrguga liitumine

9.3. Tegevusluba

- Ehitise ehitusseadustikus kehtestatud nõuetele vastavust, eelkõige ehitise kasutusjärgset ohutust kontrollib TTJA
- Elektritootmisrajatiste puhul on oluline tähelepanu pöörata ka elektripaigaldisega kaasnevatele täiendavatele nõuetele.
- Seadmete kasutusele võtmiseks vajalike dokumentide kohta tuleb jälgida ka võrguvaldajate kehtestatud nõudeid

Homse hoidjad

Täiendavad lisamaterjalid

Lisa 1. Finantsplaneerimine ja toetused

Lisa 2. Kogukonnaenergeetika ja energiaühistud

Lisa 3. Päikeseenergia arendustega kaasnevad võimalikud keskkonnamõjud ja nende leevendusvõimalused

Lisa 4. Tuuleenergia arendustega kaasnevad võimalikud keskkonnamõjud ja nende leevendusvõimalused

Lisa 5. Meretuuleparkidega kaasnevad võimalikud keskkonnamõjud ja leevendusmeetmed

Lisa 6. Näited maakonnaplaneeringutest

Lisa 7. Ülevaade kitsendusi põhjustavatest objektidest

Lisa 8. Ülevaade välisriikide juhendmaterjalidest

Täpsemat infot kogukonnaenergeetika kohta leiab [taastuvenienergia kogukondade käsiraamatust](#), samuti [kogukonnaenergeetika infolehel](#) ning [Co2mmunity veebilehel](#), kus on kirjeldatud mitmeid kogukonnaenergeetika projekte.

Mis oleksid minu ootused omavalitusele kui tahaksin rajada taastuenergia rajatise?

Grupp 1

- *Kus peaks kajastuma kõik vajalikud tingimused?*
- *Kas omavalituses peaks olema keegi, kes oskab mind nõustada?*
- *Kas omavalituses peaks vastava teema olema veebileht/infoleht, kuhu kõik vajalik info ja abimaterjalid koondatud?*
- *Kuidas ja kas peaks tingimused kajastuma üldplaneeringus?*
- *Veel midagi...?*

Mis oleksid minu ootused omavalitusele kui tahaksin rajada taastuenergia rajatise?

Grupp 2

- *Kus peaks kajastuma kõik vajalikud tingimused?*
- *Kas omavalituses peaks olema keegi, kes oskab mind nõustada?*
- *Kas omavalituses peaks vastava teema olema veebileht/infoleht, kuhu kõik vajalik info ja abimaterjalid koondatud?*
- *Kuidas ja kas peaks tingimused kajastuma üldplaneeringus?*
- *Kas soovituslike alade kaart peaks ka kuskil väljas olema?*
- *Kuidas oleks tagatud kogukonna teavitamine ja kaasamine ning arendaja teavitamine vastavast kohutusest?*
- *Veel midagi...?*

Mis oleksid minu ootused omavalitusele kui tahaksin rajada taastuenergia rajatise?

Grupp 3

- *Kus peaks kajastuma kõik vajalikud tingimused?*
- *Kas omavalituses peaks olema keegi, kes oskab mind nõustada?*
- *Kas omavalituses peaks vastava teema olema veebileht/infoleht, kuhu kõik vajalik info ja abimaterjalid koondatud?*
- *Kuidas ja kas peaks tingimused kajastuma üldplaneeringus?*
- *Kas soovituslike alade kaart peaks ka kuskil väljas olema?*
- *Kuidas oleks tagatud kogukonna teavitamine ja kaasamine ning arendaja teavitamine vastavast kohutusest?*
- *Veel midagi...?*

Mis oleksid minu ootused omavalitusele kui tahaksin rajada taastuenergia rajatise?

Grupp 4

- *Kus peaks kajastuma kõik vajalikud tingimused?*
- *Kas omavalituses peaks olema keegi, kes oskab mind nõustada?*
- *Kas omavalituses peaks vastava teema olema veebileht/infoleht, kuhu kõik vajalik info ja abimaterjalid koondatud?*
- *Kuidas ja kas peaks tingimused kajastuma üldplaneeringus?*
- *Kas soovituslike alade kaart peaks ka kuskil väljas olema?*
- *Kuidas oleks tagatud kogukonna teavitamine ja kaasamine ning arendaja teavitamine vastavast kohutusest?*
- *Veel midagi...?*

Täna tähelepanu eest!

Küsimusi?

Merlin Rehema (SEI Tallinn), Eva-Ingrid Rõõm (KIK)

**Koostatud kasutades Merlin Rehema 22.04.2021 ettekannet
„Kohalike omavalitsuste tuule- ja päikeseenergia käsiraamat“**

Homse hoidjad